

HRVATSKI *glasnik*

XXXIII. godina, 24. broj

15. lipnja 2023.

cijena 250 Ft

Foto: Vilmos Bósz

Godišnja skupština Saveza Hrvata u Mađarskoj

4. i 5. stranica

Krizma na santovačkoj Vodici

6. stranica

51. Hrvatsko shodišće u Juru

11. stranica

Kup podravskih ribiča

12. stranica

Studirati u Budimpešti

U srcu Mađarske, u slikovitom gradu Budimpešti, nalazi se jedno od najstarijih i najcjeljenijih sveučilišta u zemlji – Sveučilište Loránd Eötvösa (ELTE). Ta institucija već godinama nosi titulu vodećeg sveučilišta u Mađarskoj, što potvrđuju i međunarodna rangiranja visokoobrazovnih institucija.

Sveučilište Loránd Eötvös poznato je po svojoj izvrsnosti u mnogim područjima, a posebno je prepoznatljivo po svojem programu anglistike. Studenti anglistike na ovom sveučilištu imaju priliku naučiti razne moderne vještine – pisanje scenarija, novinarski rad, snimanje i montažu filmova te upravljanje društvenim medijima. Uz predavanja projekte i susrete s raznolikim susretima otkrila sam novu dimenziju svojeg identiteta i stekla neprocjenjivo iskustvo koje će me pratiti cijeli život.

No, osim kvalitetna obrazovanja koje pruža Filozofski fakultet Sveučilišta „Loránd Eötvös” postoji još jedna posebnost koja ga čini izuzetnim, a to je njegova lokacija. Budimpešta ne samo da je blizu mojem rodnom Osijeku nego ima i poseban značaj za moju obiteljsku povijest.

Moj put koji vodi k studiranju u Budimpešti započinje s mojom prabakom, rođenom Mađaricom, koja je odrasla nedaleko od Trga Erzsébet. Kroz priče koje mi je prenosila moja baka upoznala sam se sa svim avanturama koje su moja obitelj i ona proživjele u tom gradu. Njihova veza s Budimpeštom bila je čvrsta i trajna te su upravo te priče oduvijek održavale osjećaj povezanosti s tim gradom živim u meni.

Kao rezultat te obiteljske povezanosti i želje za obrazovanjem odlučila sam studirati na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Loránd Eötvösa u samom srcu Budimpešte. Moje iskustvo studiranja na ovom sveučilištu bilo je obogaćeno ne samo kvalitetnim obrazovanjem nego i mogućnošću istraživanja vlastitih korijena te uranjanjem u mađarsku kulturu, koja je oduvijek bila dio moje obiteljske priče.

Budimpešta je grad koji pruža puno više od lijepih zgrada i prekrasnih panorama. Ona je za mene postala mjesto povezanosti s obiteljskom poviješću i prostor u kojem sam se oblikovala kao osoba.

D. O.

U spomen

TIMEA HORVAT
novinar urednik
(1967.- 2023.)

Timea Horvat rođena je 12. svibnja 1967. godine. Preminula je nakon teške bolesti 11. lipnja 2023. godine u pedeset i šestoj godini života. Draga naša Timea, vječno ćeš živjeti u našim srcima. Neka ti bude laka petroviska gruda koju si toliko silno voljela. Bila si borac do posljednjega daha. Godine rada na dobrobit hrvatske zajednice u Mađarskoj obilježile su Tvoj životni i novinarski put. Krasila Te posvećenost, brižnost, znanje, preciznost, točnost, temperament. Izgubili smo s Tobom dio NAS. Shrvani bolju teško nalazimo riječi. Prije deset dana napisala si nekoliko riječi: „Nisam dobro! Neću više raditi!” Do tada si se borila, radila, pisala... Tvoj ispraćaj bit će u subotu 17. lipnja u 14 sati na petroviskom groblju. Draga Timea, Tvoji kolege iz Croatice, Tvoji kolege po peru Stipan, Beta i Branka mole anđele da Te čuvaju.

Timea Horvat, Gradišćanska Hrvatica, rođena je u Sambotelu u Ugarskoj, maturirala je u Kisegu. U Sambotelu je završila Višu pedagošku školu, a na izvanrednom studiju hrvatski jezik i književnost. Novinarsku školu Ugarskog radija završila je 2001. Na novinarskom putu je krenula 1990. ljeta kod županijskoga dnevnoga lista „Vasvármegye”, a od 1994. je novinarka Hrvatskoga glasnika, tada jednika Hrvatov u Ugarskoj. Zvana toga objavljuje pjesnička i prozna djela u austrijski Hrvatski novina, Hrvatskom kalendaru, Panonskoj ljetnoj knjigi, časopisi „Riječ”, „Pogledi”, „Együttélés”, „Baráság”. Reporterka je pečuške Hrvatske redakcije Državne televizije MTV, odgovorna za gradišćansku regiju, od 2000. do 2004. Prva je za županijske televizijske emisije pripravila priloge na gradišćanskohrvatskom jeziku. Zaposlenica je poduzeća Croatica od 2000. do smrti. Od 2005. uz Hrvatski glasnik radi radijske priloge za internetski Radio Croatica. Od 2014. do 2022. u integriranom uredništvu Medijskog centra Croatica uz rad u Hrvatskom glasniku uređuje priloge za Radio Croaticu i Croatica TV i radi kao fotoreporter za MCC. Ljeta dugo je uređivala emisije za petrovisku kabelsku televiziju „Lipa”. Timea Horvat neizmerno je voljela svoj posao i novinarski rad. Prva zbirka poezije objavljena joj je u Pinkovcu pod naslovom „Ako nisi tu” (1999.), a u knjigi „Petrovisko pero” (2010.) skupaspravni su joj novinarski prilogi ki su objavljeni u Hrvatskom glasniku i Hrvatskom kalendaru. Živila je i radila u Petrovom Selu. Ne-profitno poduzeće za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost Croatica smatra je svojom pokojnicom.

Branka Pavić Blažetin

Timea Horvat: Virostovanje

Nad mrtvimi nakinčenimi kameni teške tajne
samo ja virostujem u škuroj daljini.

Lijeno otpodne vličem za sobom
i prez svitla nakvasim tijelo.

Do kosti me grize nepoželjna krivica
našega nevrimenta.

Kadgod me odzamu strašne čuti.

Okolo mene gluhi predmeti
dobrohotno muču.

Smih me požge dokle katalogiziram lice
gvišne, napušćene, izmućene, zbudjene
u praznom oceanu očekivanja.

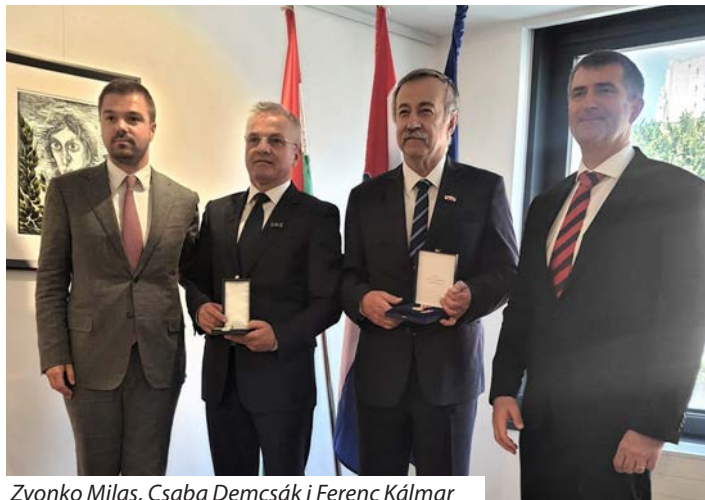
Po danu grčevito zduram u sanjariji,
dokle na štiga škurine samo ja virostujem.

A s manom jur nigdor.

„Orden Mađarske časnički križ” Zvonku Milasu

Odlikovanje „Orden Mađarske časnički križ” državnim tajniku Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonku Milasu dodijelila je predsjednica Mađarske Katalin Novák, a u Zagrebu 23. svibnja uručio veleposlanik Mađarske u Hrvatskoj Csaba Demcsák.

Državnom tajniku Zvonku Milasu dodijeljeno je odlikovanje u znak priznanja za izniman trud koji je uložio u promicanje interesa hrvatske zajednice u Mađarskoj i mađarske zajednice u Hrvatskoj te kao predsjedatelju hrvatskog dijela Međuvladina mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina između Hrvatske i Mađarske. Svečanosti su nazočili i odgovorni povjerenik ministra za razvoj politike sa susjedima i supredsjedatelj hrvatskog dijela Međuvladina mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih

Zvonko Milas, Csaba Demcsák i Ferenc Kálmar

Mađarska Vlada donirala 750 milijuna Ft za gradnju nove crkve u Sisačkoj biskupiji

U mađarskom Službenom listu (*Magyar Közlöny*) 9. svibnja done-sena je odluka kojom mađarska Vlada sa 754 452 400 Ft pomaže izgradnju nove crkve na području Sisačke biskupije. Mađarska Vlada slaže se da se u cilju ublažavanja posljedica katastrofalnog potresa od 29. prosinca 2020. godine na području Sisačke biskupije izgradi nova crkva. Za provođenje odluke Vlada zadužuje ministra financija i zamjenika premijera.

Potpisivanjem dvaju zapisnika sredinom svibnja 2021. godine između mađarskih i hrvatskih dužnosnika potpisani su dogovori o gradnji nove crkve sv. Nikole i sv. Vida u Žažini te nove zgrade Prve osnovne škole u Petrinji, čime se počela ostvarivati jedna donacija vrijedna 25 milijuna eura u sklopu programa „Hungary Helps”.

Odlukom mađarske Vlade određena je potpora za gradnju nove crkve umjesto dogovorene gradnje crkve sv. Nikole i sv. Vida u Žažini te je donesena odluka kako se uz već danu donaciju za izgradnju nove zgrade Prve osnovne škole u Petrinji dodatne potpore neće biti. Inače, osnivač je škole Sisačko-moslavačka županija, a vrijednost je investicije oko 25 milijuna eura. 1. lipnja 2022. godine svečano je položen kamen temeljac, a nova moderna škola sastojat će se od prizemlja i dva kata. Uz samu školu bit će izgrađena i sportska dvorana te igralište.

Branka Pavić Blažetin

manjina između Hrvatske i Mađarske Ferenc Kálmar i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban, koji je među prvima čestitao državnom tajniku Milasu.

Orden Mađarske časnički križ smatra se jednim od najviših državnih priznanja koje dodjeljuje Mađarska. Njime se nagrađuju pojedinci koji su se istaknuli svojim iznimnim doprinosom i angažmanom u jačanju bilateralnih veza između Mađarske i drugih država. Državnom tajniku ova nagrada dodijeljena je za sav uloženi trud u interesu hrvatske zajednice u Mađarskoj i mađarske zajednice u Hrvatskoj te kao predsjedatelju – od 2017. godine – hrvatskog dijela Međuvladina mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Mađarske.

Napomenimo kako je predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović 14. listopada 2022. godine donio odluku o dodjeli Odlikovanja „Red hrvatskog pletera” za osobit doprinos u promicanju hrvatske baštine, kulture i obrazovanja te zaštiti i dobrobiti hrvatske manjine u Mađarskoj Ferencu Andrásu Kalmáru.

Zvonko Milas zahvalio je na odlikovanju, naglasivši kako mu je to dodatni poticaj i motiv za nastavak rada na dobrobit hrvatske i mađarske manjine i država Hrvatske i Mađarske.

Branka Pavić Blažetin

Zvonko Milas primio je odlikovanje „Orden Mađarske časnički križ”

Zvonko Milas i Ivan Guban

Godišnja skupština Saveza Hrvata u Mađarskoj

Savez Hrvata u Mađarskoj civilna je udruga koja broji, prema riječima njezina predsjednika Jose Ostrogonca, četiristotinjak članova. Svoju zakonom propisanu obveznu godišnju Skupštinu članstva udruga je organizirala 13. svibnja u gradu Dombovaru, u sportskom centru „Szuhay“. Kako je na samom početku sjednice rekao predsjednik Joso Ostrogonac, skupština može početi s radom jer ima potreban kvorum.

Prije samog radnog dijela sjednice skup je započeo intoniranjem mađarske i hrvatske himne te nastupom tamburaša iz Podravine pod vodstvom Zoltána Vízvárija. Potom je predsjednik Ostrogonac pozdravio uzvanike – među njima veleposlanika Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladena Andrića, gradonačelnika Dombovara Szilárda Pintéra, predsjednika Hrvatske samouprave Dombovara Gábora Varga-Stadlera, glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu i ujedno člana Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj Jozu Solgu, predsjednika HDS-a i ujedno člana SHM-a Ivana Gugana, pravnik udruga dr. Kolosa Harci-Kovácsa. Skupštini su se obratili te poželjeli uspješan rad i veleposlanik Andrić, gradonačelnik Dombovara i predsjednik Hrvatske samouprave Dombovara.

Skup je nakon toga počeo s radom. Na prijedlog predsjedavajućeg Jose Ostrogonca nazočni su jednoglasno za zapisničarku prihvatili Angelu Šokac Marković, a za ovjerovitelje zapisnika Mladena Filakovića i Judit Polyák. Za članove Odbora za prebrojavanje glasova izglasali su Martina Kubatova, Roberta Rontu i Mariju Pilšić.

Potom je prihvaćen predloženi dnevni red Skupštine bez dodatnih prijedloga nazočnih: 1. Izvješće o radu u 2022. godini, 2. Financijsko izvješće za 2022. godinu, 3. Radni plan za 2023. godinu, 4. Financijski plan za 2023. godinu, 5. Pripreme za manjinske izbore, 6. Razno (vidi materijale u Hrvatskom glasniku – XXIII. godina, 18. broj, 4. svibnja 2023.).

U usmenom se obraćanju predsjednik Joso Ostrogonac kod prve točke dnevnoga reda (Izvješće o radu u 2022. godini) osvrnuo na najistaknutije aktivnosti udruge u prošloj godini. Udruga Savez Hrvata u Mađarskoj svoje aktivnosti obavljala je prema Radnom planu i Proračunu, koji su prihvaćeni na Skupštini održanoj u Mišljevu 28. svibnja 2022., te izmijenjenom Statutu, ostvarujući definirane ciljeve, zadatke i odluke. Savez je svoje aktivnosti očuvanja baštine, njegovanja jezika i promicanja kulture ostvarivao u šest jednokopiranih regija nastanjenih pripadnici-

Vodstvo Saveza Hrvata u Mađarskoj s uzvanicima i domaćinima iz Dombovara

ma hrvatske manjine. Svojim najvažnijim ciljem smatrao je dodatni razvoj i unapređenje narodnosnopolitičke strategije, kulturne autonomije i uvjeta, pravnog položaja, financijske situacije, veza i stabilnosti članstva, sve u skladu s aktualnom narodnosnom politikom i zakonodavstvom. Predsjedništvo broji osam članova: svaka regija jednoga člana (šest članova za šest regija) te predsjednika i njegova zamjenika uz troje članova Nadzornog odbora i troje članova Disciplinskog odbora. Predsjedništvo je zasjedalo pet puta po određenim temama. Ostrogonac je naglasio kako se članstvo povećalo rekavši „svaki nas je dan sve više“. U vezi s Izvješćem nije bilo pitanja te je jednoglasno prihvaćeno.

U drugoj točki dnevnoga reda (Financijsko izvješće za 2022. godinu) predsjednica Nadzornog odbora Zorica Vuković usmeno je obrazložila izvješće (na mađarskom jeziku). Naglasila je kako 84 % ukupnog prihoda (22 564 994 Ft) čini državna potpora i potpora iz matične domovine te kako 16 % prihoda odlazi na uredske troškove, 53 % na benzinske troškove, troškove službenog vozila, honorare te 30 % na priredbe. Dodala je kako udruga

ima ulaganje u nekretninskom fondu Erste banke u iznosu od 12 milijuna forinti te kako je na dan 7. svibnja s kamatama to 13 929 940 Ft. Pitanja nije bilo te je Financijsko izvješće za 2022. godinu jednoglasno prihvaćeno.

Kod treće točke dnevnoga reda predsjednik Joso Ostrogonac iznio je i usmeno Radni plan za 2023. godinu. Pitanja nije bilo – Radni plan za 2023. godinu jednoglasno je prihvaćen. Kod četvrte točke dnevnoga reda (Financijski plan za 2023. godinu) predsjednica Nadzornog odbora Zorica Vuković dala je kraću usmenu dopunu. U planu je povećanje članarine za 6 %, potpore iz matične domovine za 15 %, smanjenje troškova za 18 % i smanjenje potpore za priredbe za 14 %. Planiraju se prihodi od 20 951 652 Ft, dok se izdatci planiraju smanjiti za 10 %. Pitanja nije bilo te je Financijski plan za 2023. godinu jednoglasno prihvaćen.

U okviru pete točke dnevnoga reda (Pripreme za manjinske izbore) predsjednik Joso Ostrogonac zamolio je člana Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj i ujedno glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozu Solgu da podijeli informacije i objasni što će biti i kakve za-

daće čekaju Savez Hrvata u Mađarskoj na mjesnoj, županijskoj i državnoj razini na lokalnim i narodnosnim izborima koji će se održati u 2024. godini.

Solga je nazočne pozdravio u ime hrvatske zajednice u Mađarskoj i u ime Odbora za narodnosti Mađarskog parlamenta rekavši kako je ova Skupština veoma važna jer će se izbori održati pola godine ranije nego što je uobičajeno, isti dan kad i izbori za Europski parlament. To bi najvjerojatnije bilo sredinom svibnja 2024. Stoga bi ova Skupština Saveza Hrvata u Mađarskoj „trebala biti otvaranje kampanje za nastupajuće narodnosne izbore“. Naime, rekao je Solga, Skupština Saveza uvijek je u svibnju i nije sigurno da će biti još jedna Skupština „tako da bi danas svakako trebalo donijeti odluku da se ovlasti operativno tijelo Saveza Hrvata u Mađarskoj – Predsjedništvo Saveza Hrvata u Mađarskoj – da ima punu ovlast voditi kampanju i sve administrativne poslove što se trebaju obaviti, da se danas te ovlasti daju Predsjedništvu“.

Potom se osvrnuo na nadolazeće narodnosne izbore i na rad Odbora za narodnosti te podvukao kako je on već na Skupštini Saveza Hrvata u Mađarskoj i na Predsjedništvu ukazao kako se radi na izmjenama i dopunama Zakona o pravima narodnosti, a to se „tiče i pravila o izborima“. Važeći članak 56 Zakona o pravima narodnosti definira kako se utemeljenje narodnosne samouprave može inicirati u naselju (kvartu) gdje se 25 osoba na popisu stanovništva izjasnilo pripadnicima date narodnosti, i to samo u onim naseljima gdje je i do sada djelovala narodnosna samouprava. Ako narodnosna samouprava nije djelovala, a u naselju ili kvartu ima 25 pripadnika date (hrvatske) narodnosti, treba tražiti mišljenje Mađarske akademije znanosti da ona ocijeni je li ta zajednica „životna“ te poslije pozitivnog mišljenja državna narodnosna samouprava (u našem slučaju HDS) donosi odluku da Državno izborno povjerenstvo može raspisati (ako su inicirani) izbore za lokalnu narodnosnu samoupravu. Solga smatra kako ova zakonska definicija krši prava stečena prije 13 godina i ističe kako se „mi sada borimo da se tamo gdje se dostigne broj od 25 pripadnika narodnosti obavezno raspišu izbori za datu narodnosnu samoupravu“. Dodao je kako je izmjena i dopuna Zakona o pravima narodnosti u tijeku – ako bilo tko ima kakve prijedloge promjena, on ih je spreman saslušati u nadi da će se uvažiti.

Potom se Solga osvrnuo na popis stanovništva. Podatci se očekuju u rujnu ili listopadu i oni su veoma važni za hrvatsku

zajednicu zbog izbora. Kazao je kako nije optimist glede brojki i strahuje kako se promijenila slika zbog „metode popisivanja i mobilizacije unutar društva“. Dodao je kako znamo da je hrvatska zajednica u prosjeku malo starija i kako nas je nažalost sve manje, tako da ni prag od 25 osoba neće biti tako lako dosegnuti. Zamolio je nazočne da, kad doznaju podatke iz popisa u svojem naselju (kvartu), poduzmu aktivnosti i iniciraju utemeljenje hrvatske narodnosne samouprave. Dodao je kako se po slovu zakona neovisni kandidati ne mogu kandidirati na narodnosnim izborima. Po zakonu, kao što je poznato, kandidati na lokalnoj razini moraju iza sebe imati kandidacijsku udrugu, dok se sastavi i imena kandidata na županijskim listama i državnoj listi biraju s lista koje postavljaju kandidacijske udruge.

U svojem obraćanju Solga je rekao kako ne znaju kakve će protivnike, konkurenciju imati te kako je Predsjedništvo Saveza Hrvata u Mađarskoj za to i želi posebno krenuti na predstojeće izbore kao najveća krovna civilna udruga Hrvata u Mađarskoj. „Mi računamo na sve članove i one koji se žele kandidirati, a uvjeti će biti kao i dosad“, rekao je Solga te dodao: „Molim vas da ovlastite Predsjedništvo da već danas započne kampanju na dobrobit hrvatske zajednice u Mađarskoj“.

Potom je Joso Ostrogonac zahvalio Solgi i rekao: „Možda ćemo imati manje samouprava, ali moramo ostati jaki i sačuvati ono što imamo za budućnost.“ Pozvao je Skupštinu da se izglasaju ovlasti Predsjedništvu Saveza glede nastupajućih narodnosnih izbora. Ni pitanja ni

prijedloga nije bilo. Joso Ostrogonac postavio je pitanje za glasanje: „Jeste li za to da Predsjedništvo SHM-a dobije punomoć za obavljanje svih operativnih i formalnih poslova koji se tiču dolazećih izbora? Onda je to, naravno, naša odgovornost“. Jednoglasno je izglasan prijedlog da SHM dobije punomoć za sljedeće izbore.

Slijedila je šesta točka dnevnoga reda (Razno). Pitanja ni prijedloga nije bilo, pa je predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac završio sjednicu pozvavši sve na program Proletnog hrvatskog folklornog i gastronomskog dana „Cro-Fest“, koji se održavao u obližnjem parku.

Branka Pavić Blažetin

Dvadeset i četvero mladih primilo dar Duha Svetoga Svibanjska misa i krizma na santovačkoj Vodici

Tradicionalno misno slavlje u čast Gospi Fatimskoj 13. svibnja u marijanskom svetištu na santovačkoj Vodici bilo je iznimno svečano. Tim više jer se krizma u santovačkoj župi priređuje samo svake treće godine. Kalačko-kečkemetski nadbiskup dr. Balázs Bábel, koji je predvodio misno slavlje i održao prigodnu propovijed, podijelio je sakrament potvrde koji je primilo 24-ero mladih (12 djevojaka i 12 mladića), a među njima i sedmero mladih hrvatske narodnosti ili hrvatskoga podrijetla: Sanja Baltin, Adél Barna, Vivien Jakošević, Krisztian Kovács, Adam Milojev, Mercedesz Takács i Barbara Tamási. Misno slavlje na mađarskom jeziku uljepšano je pozdravnim riječima, pjesmom, čitanjem te molitvom vjernika i na hrvatskom jeziku.

Već po tradiciji svečanost je započela svečanom procesijom koju su uljepšali mladi u narodnoj nošnji, ministranti i pastoralni vijećnici, krizmanici i njihovi krizmeni kumovi, roditelji te brojni crkveni dostojanstvenici, među njima i kalačko-kečkemetski nadbiskup dr. Balázs Bábel. Kao ulazna pjesma pjevala se *Marijo, svibnja kraljice* na hrvatskom jeziku. Uzvanike i goste, a među njima posebno nadbiskupa Bábela i druge crkvene dostojanstvenike, srdačno je pozdravio santovački župnik Imre Polyák. U ime santovačke hrvatske zajednice nadbiskupa je na hrvatskom jeziku pozdravio vijećnik Stipan Balatinac, a u ime krizmanika pozdravile su ga dvije krizmanice. Jedna od njih bila je Sanja Baltin, koja je nadbiskupa pozdravila kazivanjem prigodne pjesme na hrvatskom jeziku sa završnim stihovima: „Polaganje Vaših ruku / I molitve naše, / Nek' napune Duhom Svetim / Sretne duše naše.”

„Ovu misu preporučujem za krizmanike s onim nakanama koje su ih danas dovele ovamo na prvu ovogodišnju svetu misu u čast Gospi Fatimskoj.” Tim se riječima obratio nadbiskup Bábel te dodao kako je Gospino svetište svake godine sve ljepše i bogatije, što nas sve raduje, a svojim mar-

ljivim i ustrajnim radom za to je najzaslužniji župnik Imre, kojemu je posebno zahvalio.

Čitanjem Prve poslanice svetoga Petra apostola na hrvatskom jeziku slavlje je uljepšala krizmanica Vivien Jakošević.

Kako je u svojoj prigodnoj propovijedi istaknuo nadbiskup Bábel, razdoblje je između Uskrsa i Duhova vrijeme krizme. Isus je i svojim učenicima obećao Duha Svetoga kao Duha istine koji će ih uvesti u svu istinu, Duha snage kojim će svjedočiti za njega. Obećani su dar Duha učenci primili na prve Duhove i odmah su polaganjem ruku taj dar prenosili na sve krštene. Time se događaj Duhova u Crkvi kroz sve vjekove obnavlja. Duh Sveti utvrđuje srca Isusovih učenika u vjeri, nadi, ljubavi i svjedočenju. Zrcalo je te istine njegova majka Blažena Djevica Marija. Nadbiskup je ujedno i pozvao krizmanike da u svojim životima slijede put svjedočenja istine.

Nakon propovjedi krizmanici su obnovili krsna obećanja, opredijelivši se za život u vjeri, a nadbiskup Bábel polaganjem ruku i molitvom pomazao ih je krizmom ili svetim uljem te podijelio sakrament potvrde krizmanicima uz riječi „Primi pečat dara Duha Svetoga”, čime su oni stupi-

li u svijet odraslih kršćana. Uslijedila je dvojezična molitva vjernika te sveta pričest krizmanika.

Sedamnaest krizmanika iz Santova, inače bivše učenike santovačke Hrvatske škole, pripremila je vjeroučiteljica Katalin Molnar Tomašev, a ostalih sedam župnici njihovih naselja. Krizmanici su se pripremali od početka školske godine, od rujna do ožujka svaki petak i subotu. Budući da je sakrament potvrde u kalačko-kečkemetskoj nadbiskupiji vrlo ozbiljno shvaćen, ispit se sastojao od pismenog i usmenog dijela. Pismeni dio testa imao je 110 pitanja iz katekizma, a usmeni 20 teza s temama povezanim s poznavanjem Svetog pisma, vjerskog života, molitve, praktična pitanja i poznavanje odabrana svetca. Svi su krizmanici ispit polagali 18. ožujka u Gimnaziji Svetog Ladislava u Baji i svi su udovoljili zahtjevima.

Na kraju misnoga slavlja nadbiskup Bábel posvetio je novi kip u čast Presvetom Srcu Isusovu i kip sv. Mihovila arkanđela. Nakon zahvalnih riječi santovačkog župnika upriličena je svečana izlazna procesija i pjesma. Uslijedila je zajednička fotografija krizmanika i sudionika misnog slavlja ispred Gospina kipa.

S. B.

Krizmanici s nadbiskupom

FA „Mladost“ gostovao u Pečuhu

Hrvatska škola Miroslava Krležu u Hrvatskom kazalištu Pečuh 27. travnja organizirala je gostovanje Folklornog ansambla „Mladost“ s predstavom „Od fašnika do poklada“ – *Godina dana hrvatskih narodnih običaja*. Predstava je nastala u povodu 50. obljetnice FA „Mladost“.

Folklorni ansambl „Mladost“ od studenog 1972. godine neprekidno djeluje u Samoboru. Kroz ansambl je prošlo nekoliko stotina plesača, pjevača i svirača. Ansambl je imao niz zapaženih nastupa u zemlji i inozemstvu. Osim koncerata u Samoboru redovito je nastupao na općinskim i županijskim smotrama te na najpoznatijoj folklornoj manifestaciji u Hrvatskoj – na Vinkovačkim jesenima. Godine 2006. Ansambl je snimio svoj prvi nosač zvuka *Slaviček se ženil*, na kojem se nalaze dječji folklorni glazbeni motivi, a 2012. godine izdao je nosač zvuka *Poleg te navade stare sa starim samoborskim pjesmama i plesovima*.

Folklorna je predstava „Od Fašnika do Poklada“ prikaz pojedinih narodnih običaja tijekom godine u raznim krajevima Hrvatske. Baka i djed prisjećaju se svojeg djetinjstva i mladosti. Svoje uspomene evociraju narječjem kraja iz kojeg običaj potječe. Uloge bake i djeda glumili su Jana Pogrmilović i Petar Sekelez. Sudiionici su predstave plesači i pjevači, a istodobno i glumci. Osim umjetničkog bitan je i edukativni karakter predstave tijekom koje gledatelji upoznaju običaje, jezik, nošnju i glazbu raznih krajeva Hrvatske. Praizvedba je bila 2002. godine, a predstava je obnovljena za 50. obljetnicu. Umjetnička je voditeljica FA „Mladost“ Ivančica Pogrmilović, voditelj orkestra Fran Pogrmilović, a vokalna pedagoginja Jana Pogrmilović.

Drugog dana svojeg boravka u Pečuhu od 10 do 12 sati članovi FA „Mladost“ održali su radionicu učenja narodnih plesova i pjesama za učenike iz Hrvatske škole Miroslava Krležu.

Branka Pavić Blažetin

MOHAČ – Učenici mohačke osnovne škole „Széchenyi“ (MTÁI) postigli su dobre rezultate na državnom likovnom natječaju koji je raspisao Ured za obrazovanje na temu „Nagy-mamám szakácskönyve“ / „Kuharica moje bake“. Tako je učenica 4. b razreda Leila Hasanović osvojila treće mjesto. Leila pohada nastavu hrvatskoga jezika i književnosti u satnici predmetne nastave, a pripremila ju je učiteljica Anita Jandrók Erdélyi.

Članovi Folklornog ansambla „Mladost“

SALANTA – Ravnateljica Hrvatskog pedagoškog i metodičkog centar Žanet Vörös još je u užjku sa suradnicima posjetila salantski hrvatski narodnosni vrtić. Ravnateljica vrtića Diana Bori i tamošnje odgajateljice omogućile su joj uvid u način odgojnog rada s različitim skupinama djece. U svim skupinama djeca imaju mogućnost upoznati i zavoljeti hrvatski jezik kroz razne igre te pjesme i ples. To su djeca s radošću i prikazala. Hrvatski pedagoški i metodički centar poklonio je odgajateljicama i djeci edukativni materijal na hrvatskome jeziku – edukativne kartice za učenje hrvatskog jezika „Moje prve riječi na hrvatskom“ te vizionijer s hrvatskim tekstom. Nakon razgledavanja i upoznavanja s vrtićkim skupinama održan je kratak razgovor s ravnateljicom i odgajateljicama o mogućnostima buduće suradnje.

SUMMA 2023. „Znanje u čaši vina“

U Institutu vinogradarstva i vinarstva pečuskog sveučilišta održana je radionica i prezentacija vina kojoj su među brojnim vinogradarima i vinarima iz Mađarske (ponajprije iz Baranje) nazočili i gosti iz Hrvatske: Ivana Nemet, ravnateljica Tehnološko-inovacijskog centra iz Virovitice, Mato Drenjančević, prodekan Fakulteta agrobiotehničkih znanosti iz Osijeka, Toni Kujundžić, glavni vinar toga Fakulteta te generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat. Uzvanicima se pozdravnim govorom obratio predsjednik Instituta Zoltán Madaras, nakon čega je slijedilo izlaganje predavača i kušanje vina.

Izvor: Generalni konzulat RH u Pečuhu

Hodočašće mladih u Međugorje

U organizaciji Hrvatske državne samouprave i Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj – koji su pozvali sve mlade Hrvate od 18 do 35 godina na zajedničko Hodočašće mladih u Međugorje, Široki Brijeg, Neum i Mostar – 13. travnja u jutarnjim satima iz Pečuha u Međugorje krenula je skupina od pedesetak hodočasnika. Oni su bili u Međugorju od 13. do 16. travnja.

U sklopu četverodnevnog hodočašća organizirani su posjeti, brojni programi te sudjelovanja na hrvatskim i mađarskim svetim misama, euharistijskom klanjanju, križnom putu na Križevcu i Brdu ukazanja. U Širokom Brijegu posjećen je franjevački samostan i crkva Uznesenja BDM, organiziran je izlet u Neum, gdje su hodočasnici bili na svetoj misi za mlade, te izlet u Mostar, na vodopad Kravicu, u Ljubuški i Humac. Sudionici puta trebali su platiti tek simboličnu cijenu od 50 eura te je i zbog toga interes bio velik. Put je ostvaren uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske te Fonda „Gábor Bethlen“. S putnicima su bili i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guban i državni tajnik Miklós Soltész, koji je bio s našim putnicima kod Brda ukazanja, u Širokom Brijegu, Ljubuškom i na Križevcu. Nažalost, putnike na putu nije pratio svećenik, ali su se na putu u Međugorju sreli s hodočasničkom grupom iz Erdelja s kojom je također bio i državni tajnik Soltész te su imali priliku nazočiti i misama na mađarskom jeziku, doznaje Hrvatski glasnik. Ovim putem zahvaljujemo na nesebičnoj pomoći sudionici puta i referentici Hrvatske državne samouprave Nataliji Rónai pri sastavljanju ovog napisa.

Sudionici puta trebali su izdvojiti 50 eura za hodočašće, a sve je ostale troškove snosila Hrvatska državna samouprava – dio iz

fonda koji je dobila na natječaju Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, a dio je dala i Zbirka sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj, koja je dobila potporu za hodočašće na natječaju Fonda „Gábor Bethlen“.

Branka Pavić Blažetin

Na Križevcu

Doživljaji iz Međugorja

Uključile smo se u ovo hodočašće jer smo puno lijepog čule od naših suseljana koji su prošle godine bili sudionici prvog hodočašća. U srcima je svakog od nas velika hvala što smo stekle nezaboravne uspomene koje će nas pratiti još dugo. Još jednom hvala što smo mogle biti zajedno s vama, što smo stekli nova poznanstva i upoznali dosad neviđene krajeve. Sa sigurnošću znamo da bismo se vratile.

Cure iz Dušnoka

Crkva Kraljice mira noću

* * *

Oduvijek sam željela posjetiti BiH i sad kad se pružila prilika, odlučila sam je iskoristiti i drago mi je da jesam. Osim što smo svjedočili prekrasnim pejzažnim prizorima diljem ove divne zemlje, usput smo se lijepo družili i ostvarili neka nova poznanstva. Jako mi se sviđjelo penjanje na Brdo ukazanja i drago mi je da sam to doživjela. Osim Međugorja posjetili smo Široki Brijeg, gdje smo saznali dosta informacija o samome gradu i o franjevcima koji se i dandanas zalažu za napredak društva. Drago mi je i to da smo posjetili Neum i izdaleka vidjeli Peleški most. Zadnji dan, na povratku u Mađarsku, stali smo u Mostaru i pogledali znameniti most, prošetalali se tržnicom i uživali u okusima i mirisima bureka, čevapa i turske kave. Sviđjela mi se organizacija ovog programa i nadam se da će se tradicija hodočašćenja mladih u Međugorje očuvati i nastaviti. S ovog hodočašća odlazim ispunjena srca i vrlo sam zahvalna na svim ljudima koje sam uspjela upoznati.

Nikolina Jurina

* * *

Trenutak za pjesmu

Cesta

**Ima jedna duga cesta,
koja vodi sve do raja;
to je cesta, cesta mira,
cesta mira i ljubavi!**

**Ima jedno obećanje,
da će opet doći k nama;
to je obećanje vjere,
ufanja i ljubavi!**

**Kada moraš sutra poći
sa križanja svoga puta;
pođi putem, putem Krista,
putem Krista i ljubavi!**

Dubovna pjesma

U Mostaru

Franjevački samostan i Župa sv. Ante Padovanskog Humac

Drugi sam put sudjelovala na ovom hodočašću i bio je jako dobar osjećaj ponovno vidjeti poznata lica i biti s njima. Imala sam osjećaj da sam s ljudima koje oduvijek poznajem. Istina, dalek je put do Međugorja, no u dobrom je društvu 10 sati brzo prošlo. Zajedno smo molili, pjevali i mnogo se smijali. To nije bilo tako samo u autobusu nego tijekom svih četiriju dana. Na Brdu ukazanja nevrijeme nas je tjeralo da požurimo, no možemo biti zahvalni i za vrijeme jer je sunce prema Križevcu krasno sijalo, a kako smo se spuštali prema dolje stiglo je nevrijeme s kišom i ledom. U Neumu je puhao jak vjetar i zbog toga smo preživjeli svakojake okolnosti. Ali tamo gore sigurno nas vole i paze na nas jer smo uvijek bili na dobrom mjestu, u dobrom vremenu i podupirali smo jedan drugog fizički i duševno pa je tako na kraju sve bilo u redu. Jako sam zahvalna Lilli, teti Marti i Natiki na prekrasnoj organizaciji i njihovoj brizi te svakomu tko je omogućio da smo i ove godine mogli doći u Međugorje.

Vivien Holler

* * *

U trenu kad smo stigli u Međugorje, moju je dušu obuzeo mir. Sve su mi brige ostale izvan tog svetog mjesta. Dirljivo je bilo vidjeti kako stotinu ljudi moli zajedno, traži mir i utjehu. Došla sam u Međugorje dati zahvalu Gospi na dosadašnjim uspjesima u privatnom životu, pomoliti se za svoje pokojne i žive članove obitelji te pronaći svoj duševni mir. Nakon ova četiri dana ojačana u duši moći ću nastaviti svoj život i biti potpora svojim voljenima. Željno ću čekati sljedeći susret s Gospom.

Z. F.

* * *

Svim mladima mogu samo preporučiti hodočašće u Međugorje jer povećava i jača vjeru. Po mojem sudu Međugorje je mjesto gdje Bog dodiruje Zemlju. Kad stignem ovamo, stignem u sasvim drugi

svijet. Nestaju sve brige, svi strahovi i osjećaji manjka. Obuzima me veliki mir i ljubav. Put koji s prekrasnim slikovitim krajoolicima vodi do tamo velik je duhovni poticaj. Svi organizirani programi pružaju mladima velike doživljaje, mogu upoznati gradove i njihove znamenitosti, različite kulture i vjere te naučiti produbiti i bolje upoznati svoju. Doživjela sam svaki ta mošniji trenutak s vrlo sloznom ekipom. Spustili smo se i do slapova vodopada Kravica. Predivno je bilo, kao i muzeji, izložbeni prostori i crkve različitih gradova.

Otilia Fehér

* * *

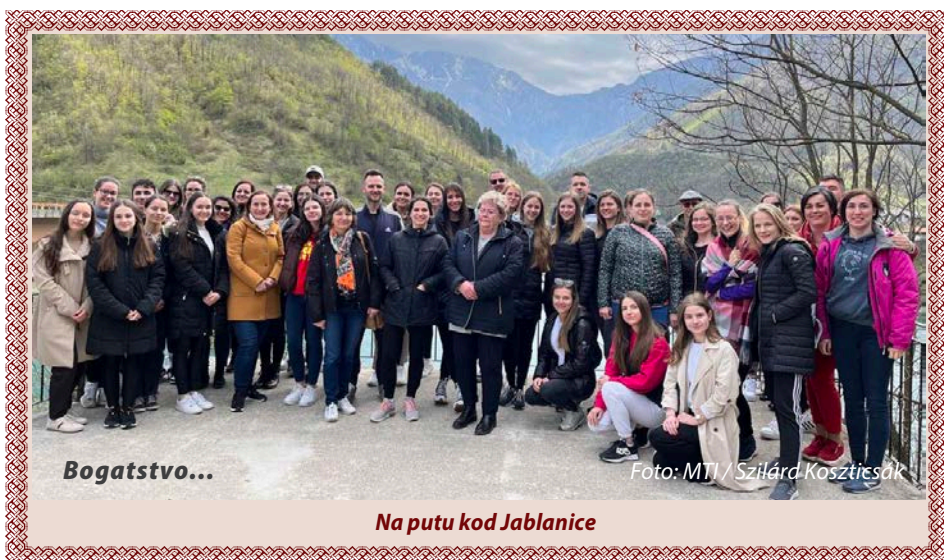
Dosad nisam mogao sažeti svoje dojmove i doživljaje koje sam steka' na hodočašću u BiH. Ne mogu ni sto puta reći koliko sam zahvalan Bogu, vama i drugima... Gospa mi je pomogla. Nakon što smo bili na Križevcu, ubrzo mi je nestao ekcem na ruci. Moja je duša isto nekako čišća ili lakša postala, to ne znam kako bih napisao... Teško je vratiti se svakodnevici. Krajolik zemlje jako me je dotaknuo, a večernji gušti potpuno su isprali brige iz uma. No kao svirač ne trebam ti reći da mi nije dugo bez svirke...

Robert Nađ

* * *

U prvom krugu želim zahvaliti organizatorima na tomu da sam mogla doživjeti ovo nezaboravno putovanje. Prvi sam put bila u Međugorju, ali ne i posljednji put. Ne mogu riječima opisati, to svatko treba doživjeti. Zahvalna sam što sam upoznala vas i što smo se mogli zajedno moliti, pjevati i družiti se. Već se sad planiram ponovno prijaviti na hodočašće koje će biti sljedeće godine.

Elvira Pucher

Bogatstvo...

Foto: MTI / Szárd Kosztiesdk

Na putu kod Jablanice

Pismo iz Senandrije

Dan je svetog Ivana Nepomuka nekad bio veliki praznik u Senandriji. Međutim, otkad je Hrvatska narodnosna samouprava Senandrije obnovila slavljenje tog blagdana, on se ne slavi na blagdan svetca 16. svibnja, nego vikend prije blagdana u subotu. Tomu su dva razloga. Prvo, tamošnjoj hrvatskoj zajednici više odgovara vikend od radnih dana, a drugo, Kult kft taj dan organizira Dan nacionalnih manjina. Danas malo ljudi zna da su pred gradom Senandrijom od kraja 17. stoljeća tijekom proljeća do kasne jeseni bile sidrene vodenice na Dunavu kako bi mljele žitarice, kukuruz ili *bagocu*, što je bilo ime slanutka u Senandriji. Poslije su u njima mljeveni razni začini i plodovi. Ispod otoka Pap na Dunavu prije Senandrije okretali su se mlinovi obitelji Bede, Csereklye, Gyenge i Tornyosi s mlinovima senandrijskih obitelji Bognár, Czikora, Zieser, Miakich, Szedlacsek itd. Zato su ovaj dio parka Czóbel, koji je u to doba pokrivala više od nekoliko hektara velika bujna livada, nazvali „Livadom vodenica“ ili, kako je navedeno u prvom katastarskom registru 1885. godine, „Gornjim mlinovima“. Na najstarijim su kartama ispod otoka Pap prikazani simboli mlinova jer je Dunav bio pogodan za sidrene vodenice. Ali zašto ovdje spominjem senandrijske vodenice? Jer je sveti Ivan Nepomuk zaštitnik čuvara mostova i mostova, rijeka, pomoraca i žrtava utapanja, ali i ribara te vodenih mlinara koji su radili na rijeci ili na potočićima. Njegovo štovanje potječe iz 14. stoljeća s područja današnje Češke, a tijekom 16. i 17. stoljeća, zahvaljujući isusovcima, proširilo se po cijeloj Europi. Njegov je praznik posebno popularan u zemljama bivše Austro-Ugarske Monarhije – u današnjoj Češkoj, Poljskoj, Slovačkoj, Sloveniji, Italiji i Hrvatskoj. Običaji su senandrijske proslave vjerojatno stigli do nas preko Bavarske jer se neki elementi proslave mogu povezati s bavarskim tradicijama – ukrašavanje kipa ili slike svetog Ivana Nepomuka, svečana povorka koja ide do rijeke, procesija brodova, bacanje vijenaca u vodu te sjećanje na utopljene. Međutim, postoji i dalmatinski utjecaj na senandrejsku proslavu.

Sveti Ivan Nepomuk slavi se na vodi Dunava

U Zadru, Omišu, na otoku Hvaru i u Rijeci također se organiziraju procesije brodova na taj praznik. Nakon svečane mise organizira se noćna povorka s bakljama i vatrometom. Dio je svečanog obreda da mještani ukrašavaju kip svetog Ivana Nepomuka s cvijećem i vijencima te pale veliku vatru na trgu, čiji plamen posvećuju u čast svetom Ivanu Nepomuku. Proslavu upotpunjuje noćna tržnica na kojoj se mogu kušati različita jela i pića, poput dalmatinskih specijaliteta – pršut, sir, masline, mjesna vina i liker. Posjetitelji se uvijek mogu zabavljati na noćnoj tržnici i uživati u mediteranskoj fešti.

Đuro Benković

Dan svetog Ivana Nepomuka 2023. godine

Dana 13. svibnja u u kasnim prijepodnevnim satima susreli smo se kod kipa svetog Ivana Nepomuka u Ulici Béle Bartóka. Nakon pozdrava kapelan Bence Lakatos blagoslovio je svetčev kip, a zatim je predsjednik Hrvatske narodnosne samouprave Senandrije Đuro Benković održao govor sjećanja. Toga dana bio je i Dan narodnosti u gradu. Nakon toga nastupila je pjevačka skupina „Pilísska Rodinka“. Nastup je slijedilo lomljenje i dijeljenje slavljeničkog kruha koji je ispečen za blagdan svetog Ivana Nepomuka. Proslava se nastavila na „Riverside pontonu“ koji se nalazi na Dunavskom korzu. Prvo su pozdravili vodene putnike, a zatim predstavnike narodnosnih vijeća te su se prisjetili utopljenih spuštanjem vijenaca na Dunavu. Nakon toga proslava se nastavila u dvorištu Dunavskog kulturnog centra. Plesna skupina „Lipa“ iz Slovačke izvela je svoje plesove. Njih je slijedila „Pilísska Rodinka“ iz Pilisszentkeresztza koja je izvela svoje pjesme. Publika je mogla uživati u nastupu plesne skupine „Rozmaring“, i plesača plesne skupine „Martenica“. Predstavila se i rumunjska plesna skupina iz Mezőkeréka i pjevačko-harmonikaški duo Branke Bábits i Slobodána Werteticsa. U 18 sati počeo je ples s „Acropolis Companiaom“. U dvorištu su Dunavskog kulturnog centra posjetitelji mogli vidjeti i kušati jela koja su tipična za pojedine

Đuro Benković i predsjednik Slovačke samouprave Senandrije Gábor Vanyák

narodnosti, a zainteresirani su mogli pogledati i izložbu fotografija tipografa i fotografa Barne Dukayja.

Đ. B.

51. Hrvatsko shodišće u Juru

Na madjarski Majkin dan 7. maja Jurska biskupija pozvala je vjernike iz trih držav na svetu mašu i večernju u jursku katedralu. Mala grupa se je pomolila i kod spomen-ploče Antona Semelikera.

Prelat i kanonik Franjo Benković je u ime Jurske biskupije pozvao vjernike iz trih držav na 51. Hrvatsko shodišće u jursku katedralu k Krvave suze točecoj Divici Mariji na madjarski Majkin dan, prvu nedilju u maju (7. maja). Pozivu su se odzvali vjerniki iz sambotelske, željezanske, požunske i jurske biskupije.

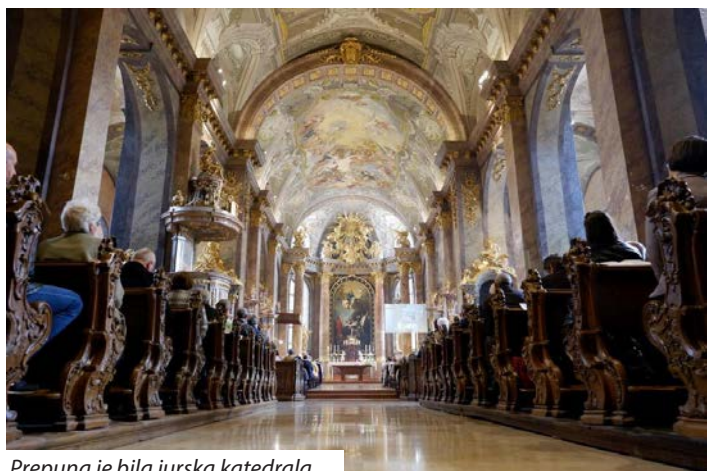
Svetačnu svetu mašu je predvodio bez jezičnih barijerov preuzvišeni gospodin mons. dr. János Székely, sambotelski biskup, koga je na početku svete maše pozdravio sam organizator Franjo Benković. Biskup je istaknuo u svojem pozdravu važnost materinskoga jezika i naše vjere. Kako je uvadio nazočnim, Hrvati iz njegove biskupije su najvjerniji na ke je on jako gizdav.

Glavni prodikač je bio sam pokretač ovoga shodišća rodjeni Bizonjac, na koga se još i dandanas spomenu vjerniki, kako je u osamdesetih ljet lipo držao prodike na prodikaonici u sredini katedrale. Nažalost u ovi pet desetljeći se je broj hodočasnikov smanjio, to se i zrcali kod svete maše. Kadakoč su se posebni vlaki vozili s hodočasnim grupami iz svih krajev spomenutih biskupijov.

S jačkom *Još te moram Mat pozdravit* je završilo 51. Hrvatsko shodišće u Juri. Na orgulja je svirao dr. Ivan Maasz, a Hrvatski vikarijat pod peljanjem biskupskoga vikara kanonika magistra

Svetačnu svetu mašu predvodio je mons. dr. János Székely

Prepuna je bila jurska katedrala

Željka Odobašića i tajnice Agnijce Bubić je priredio knjižicu za skupno Hrvatsko shodišće k Krvave suze točecoj Divici Mariji.

Na kraju svete maše je sjemeništarecv išao milosnomu kipu u zbočnom dijelu katedrale, kade je bila skupna molitva.

Svetačnu večernju je držao p. Anijan Marko Mogyorósi OSB iz Tihanja ki je do vječnoga zagovora 15. augusta lanjskoga ljeta vršio službu peljača Hrvatske sekcije Jurske biskupije. Kako smo već bili naviknuti, p. Anijan je u svojem govoru istaknuo važnost naše vjere i hrvatskoga jezika. Zamolio je vjernike, da molu za mučenika Antona Semelikera ki čeka na beatifikaciju i teče proces da bi se proglasio blaženim.

Molitva za Semelikera

Na koncu jurskoga hrvatskoga shodišća po otpodnevnoj marijanskoj pobožnosti mali broj hodočasnikov je otišao do benediktinske gimnazije da bi kod spomen-ploče Antona Semelikera molio za njegovo proglašenje blaženim. Molili su molitvu ku je odobrila Jurska biskupija i odjačili *Zdravu Divu*.

Bili su nazočni prelat Franjo Benković, povjesničar Zalán Biczó, koludrice iz Željezna, rodbina Antona Semelikera i hrvatski vjerniki.

Ingrid Klemenčić, p. Anijan Mogyorósi OSB
Győri Egyházmegye Sajtóiroda
Fotó: Ábrahám Kitti

Kup podravskih ribiča

Hrvatska samouprava Šomođske županije već više od jednog desetljeća organizira i poziva na natjecanje u ribolovu za „Kup podravskih ribiča“. Ovogodišnje natjecanje održano je 3. lipnja 2023. na ribnjaku „Tözegtó“ kod Bojeva, a domaćin priredbe bila je Hrvatska samouprava Bojeva te Ribolovna udruga „Barcs és Vidéke“. Nakon dobrodošlica i otvorenja Kupa kod kuće „Barátság“ u Bojevu započelo je natjecanje koje je trajalo od 7:30 do 12:00. Na natjecanju su sudjelovale 23 dvočlane ekipe. Ekipe su bile iz naselja u kojima djeluju hrvatske samouprave u Šomođskoj županiji i šire u Podravini, a bilo je i ekipa iz Republike Hrvatske, dok je jedna ekipa stigla i iz Vršende. Raspoloženje je bilo, kao i svaki put kad se sastanu i kad su domaćini naši podravski Hrvati, više nego veselo. Iz naselja Bojevo, Daranj, Potonja, Martinci, Barč i Izvar natjecale su se po dvije ekipe, a iz Dombola čak tri. Jednu ekipu činili su martinački Veterani Zrinski, a po jedna ekipa prijavila se iz Vršende, Novog Sela, Šeljina, Lukovišća, Foka i Rasinja.

Natjecanje je bilo uzbudljivo, a pecaroši su se trudili svim snagama postići što bolje rezultate, naravno, i riba je tu imala što reći. Trebalo se držati strogih pravila. Hranjenje riba trajalo je od 7:00 do 7:30. Svaki je pecaroš mogao imati dva štapa / dvije udice.

Ulovljenu ribu trebalo je što prije skinuti s udice, staviti u čuvarku i vratiti je u vodu. Natjecatelji nisu mogli primiti pomoć, a ulovljena se riba mjerila na licu mjesta.

Završetkom natjecanja slijedila je objava rezultata, uručenje nagrada i zajednički ručak, reče nam predsjednica Hrvatske samouprave Šomođske županije Jelica Maćok Čende. Zahvaljujemo Kristini Kraner, koja je pažljivo bilježila rezultate za naš tjednik i poslala nam fotografije koje su načinile Klara Kovač i Kristina Keresztes.

Prvo mjesto i putujući „Kup podravskih ribiča“ (na godinu dana) osvojila je barčanska ekipa „Podravina“ – Zoltan Solga i Jozo Magda. Ulovili su 5,08 kg ribe.

Drugo mjesto uz pehar i povelju osvojila je ekipa „Bojevo I.“ – Jozo Đuroković i Miroslav Čolić. Ulovili su 3,1 kg ribe.

Treće mjesto uz pehar i povelju pripalo je izvarskoj ekipi „Čukaši“ – Ladislav Beloverc i Ivo Mihaljević. Ulovili su 2,62 kg ribe.

Organizatori su dodijelili i posebne nagrade u više kategorija. Najveća ulovljena riba (ekipa je bila nagrađena) bila je dužine 40 cm, a ulovila ju je ekipa „Potonjski lovci II.“ – Zoltan Schutzmann i Gabor Katona. Najmanja ulovljena riba (ekipa je bila nagrađena) bila je dužine 7,5 cm, a ulovila ju je ekipa „Bojevo I.“ – Jozo Đuroković i Miroslav Čolić. Najviše ulovljenih riba (ekipa je bila nagrađena), 25 komada, ulovila je martinačka ekipa „Mi Hrvati“ – Ambruš Sigečan i Milan

Balaž. Najboljom ženskom ekipom, koja je bila i jedina ženska ekipa natjecanja, proglašena je izvarska ekipa „Trilla“ – Jelica Gujaš-Papić i Valeria Duić-Babaić. Dječja ekipa „Kiskakasok“ iz Dombola – Levente Nagy i Máté Nagy – nije ulovila puno ribe (nijednu ribu), ali su imali neosporne zasluge da se natjecanje odvijalo na najvišoj razini te su stoga dobili i zasluženu nagradu.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Doživljaji iz Međugorja

Drugi sam put sudjelovao na hodočašću mladih, ali mi je ovo peti put da sam bio u Međugorju. Uvijek rado idem ako imam priliku. I ove je godine bilo jako dobro društvo. Uz to da smo se molili i odlazili na svete mise i organizirane programe imali smo vremena i za upoznavanje i druženje. Hvala Bogu, i vrijeme je bilo lijepo unatoč tomu da su meteorolozi najavili da će padati mnogo kiše. Mogli smo obići sva mjesta koja su bila unaprijed organizirana. Meni je uvijek dobro u Međugorju i uvijek mi je drukčije, nikad nije isto. Čovjek ide uvijek u drugom duhovnom stanju i uvijek ponese doma neke nove zadatke, misli. Meni je ove godine bilo iznimno drago i to što je moja prijateljica mogla sudjelovati na hodočašću. Ona je sad bila prvi put na organiziranom putu u Međugorju, osjećala se jako dobro. Nadamo se da ćemo i sljedeće godine imati priliku sudjelovati na hodočašću mladih te se družiti i moliti s mladima iz svih regija naše države.

Petar Balázs

* * *

Dragi organizatori, drugi sam put uspjela sudjelovati na hodočašću u Međugorju s vama i s našim novim suputnicima. Prije svega, željela bih vam zahvaliti na mogućnosti i hvala dragom Bogu što sam vas upoznala. Nakon prošlogodišnjeg hodočašća vjera mi se ojačala, često idem u crkvu, trudim se ići pravim putem – s manjim ili većim posrtajima i uspijevam. Zadnjih sam se dana ipak fokusirala na „osnovnu“ stvar o kojoj većina ljudi vjerojatno niti ne razmišlja – na svoju obitelj.

Moj životni partner, sin koji već pohađa školu i kći koja ide u vrtić vrlo su me lako pustili. Mislila sam da će im sigurno biti drago što će mama otići, što me neće vidjeti nekoliko dana, neće biti stalnih prepirki i mogu malo odahnuti dok me nema. Znala sam, bila sam sigurna da će moći oni i bez mene, a možda im neću ni nedostajati. Unatoč tomu svaki sam put njihova

imena uključila prije svega u svoje molitve. U ponedjeljak ujutro kad su me vidjeli, bili su tako sretni i ponavljali su da sam im nedostajala, bili su mirni i spokojni – izostala je i uobičajena jutarnja „borba riječi“ između brata i sestre.

U razgovoru s Martom više su puta bile iznesene misli koje potvrđuju moje uvjerenje da postoji netko tko se brine o nama i pomaže nam. Mislim da bi bilo jako potrebno potaknuti mlade generacije, našu djecu, da vjeruju i da će pronaći taj neki dobar put te da ustraju i ne sumnjaju.

Svećenik Gabrijel, koji nažalost nije mogao s nama, jako je nedostajao skupini. Njegovo je vodstvo, razmišljanje i istinsko učenje nezamjenjivo.

Jako sam zahvalna i Lilli Trubics jer bez njezine organizacije i podrške naša skupina možda ne bi ni krenula na put.

Eva Bolvári

(Tekst prevela Ester Bogárdi)

* * *

Od 13. do 16. travnja sudjelovala sam na II. hodočašću mladih Hrvata iz Mađarske. Nije nam godilo vrijeme u ta četiri dana, ali smo se držali bogatog programa koji su nam sastavile Lilla Trubić i Natalija Rónai. Voditeljica grupe Marta Barić Rónai izvrsno je vodila tijekom programa. Cijelim nas je putem pomagala duhovno, dala je savjete prije penjanja na brda, čitala nam o prirodnim i turističkim atrakcijama i bila je veoma brižna prema nama. Meni je izuzetno drago što nas je ona vodila jer je prava poznavateljica Međugorja i okolice. Zahvaljujem im na organizaciji i prilici.

Ova četiri dana služila su nam za to da se napunimo, okrenemo k sebi i da se duhovno očistimo. Ja sam krenula u Međugorje s namjerom da se popnem na Križevac. Sve do jutra kad smo trebali krenuti na brdo, nismo znali kakvo će nas vrijeme pratiti. Srećom, tijekom penjanja imali smo sunčano vrijeme, a kad smo stigli na vrh Križevca, pružio se prelijep pogled na Međugorje. Moj je najdraži doživljaj s ovog izleta na-

stao na Križevcu. Zamolila sam jednu curu iz naše grupe da me slika s prijateljicom ispred velikog križa i predivne oblačne pozadine, a kad smo pogledali slike, primijetili smo letećeg leptira u kutu koji simbolizira upravo preobrazbu i razvoj duše.

Mirjana Šarošac

* * *

Željno sam čekala naše zajedničko hodočašće u Međugorje jer sam već i prošle godine imala namjeru prijaviti se na put, no tad se ipak nisam uspjela priključiti. Nisam još nikad imala mogućnosti posjetiti to sveto mjesto, ali sam uvijek imala želju da barem jednom stignem tamo jer je to nekako nedostajalo mojem životu.

Osjećaj je fizičke blizine neopisivo...

Vrlo sam sretna i radosna što sam mogla taj doživljaj doživjeti u tako savršenom društvu. Posebno mi je drago da sam upoznala nove ljude i da sam imala priliku sresti stare poznanike. Mene je osobno iznimno radovalo što smo zajedno molili, pjevali, razgovarali i podijelili misli u malo drukčijem ozračju, u neuobičajenoj atmosferi. To je jedna posebna nit s kojom se povezuju mlađi članovi naše velike zajednice.

Mirjana Steiner

Široki Brijeg crkva Uznesenja BDM

Prisjetili se učitelja

U povodu godišnjice smrti (19. svibnja 2022.) učitelja, profesora, etnografa, člana Mađarskog etnografskog društva odnosno počasnog građanina Tiloša dr. Ernóa Eperjesija (Eperjessy) 20. svibnja u mjestu Tilošu (Őrtilos) održan je program njemu u spomen. Uoči spomen-programa u crkvi svete Ane na Legradskoj gori, na čijem je groblju i pokopan, održana je misa zadušnica, a njegovi bivši učenici na pročelje nekadašnje osnovne škole dali su postaviti spomen-ploču u spomen na učitelja dr. Ernóa Eperjesija.

Dr. Ernő Eperjesi rođen je 30. kolovoza 1929. u Almamelléku na salašu Sasrét. Nakon školovanja u Novom Sadu i u Peču, gdje je završio Visoku učiteljsku školu, svoj rad započeo je u Šomođskoj županiji u Tilošu 1948. godine kao putujući učitelj za djecu na salašima. Osim učiteljskog posla poučavao je i nepismene odrasle. Između 1950. i 1964. godine vodio je Kulturnu grupu Legradske gore. Godine 1964. diplomirao je književnost, povijest i etnografiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Loránda Eötvösa. Nakon centraliziranja malih škola 1964. godine odselio se u Budimpeštu, no nikad nije zaboravio svoje prvo radno mjesto, gdje su ga vrlo voljeli. Između 1972. i 1992. godine bio je glavni savjetnik Odjela za narodnosti Ministarstva kulture i prosvjete, a između 1992. i 1995. godine bio je suradnik pri uređivanju emisija na stranom jeziku Radija Kossuth.

Skupljačkim radom počeo se baviti u Tilošu 1949. godine. Prilikom skupljanja narodnog muzičkog blaga bio je znanstveni suradnik Etnološkog zavoda Mađarske akademije znanosti te je pružao stručnu pomoć Katedri za etnografiju Sveučilišta Loránda Eötvösa. U suradnji s Nacionalnim kulturnim fondom i Mađarskim etnografskim društvom Etnografski zavod Mađarske akademije znanosti 2009. godine objavio je njegovu knjigu pod naslovom „Őrtilosí mondák és hiedelmek” („Legende i vjerovanja Tiloša”), a 2010. godine knjigu skupljenih priča iz Tiloša pod naslovom „Égigérő almafa” („Jabuka do neba”) te 2016. zbirku narodne glazbene građe pod naslovom „Őrtilosí dombokon, dombokon” („Na brežuljcima Tiloša”). U tim je knjigama skupljena i hrvatska građa. Mjesna samouprava Tiloša dodijelila mu je priznanje „Počasni građanin sela”. Dr. Ernő Eperjesi tijekom svojeg dugogodišnjeg skupljačkog i znanstvenog

rada ostavio je vrijedno životno djelo za buduća pokoljenja i hrvatsku narodnosnu zajednicu.

Beta

Pomurski slikari u Petrinji

Udruga drvorezbara i slikara iz Sumartona oduvijek je njegovala veze s umjetnicima iz Hrvatske. Mnogoput su profesionalni i amaterski kipari, drvorezbari i slikari boravili na kolonijama u Sumartonu, a isto tako su i pomurski umjetnici odlazili na razne kolonije u Hrvatsku. Udruga ima izvrsnu suradnju i s Udrugom hlebinskih slikara i kipara, a isto tako i s umjetnicima iz Varaždinske županije. Svaki novi susret na kolonijama otvara nova prijateljstva i novu suradnju. Pomurski su umjetnici ovaj put sudjelovali 20. svibnja na 5. Likovnoj koloniji pod naslovom „U susret ljetu” u Petrinji na poziv Udruge Hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata Petrinje, doznali smo od predsjednika sumartonske udruge Istvána Radnaija. Pomurske amaterske umjetnike pozdravio je predsjednik HVIDR-a Petrinje Antun Pintar te im je zahvalio na sudjelovanju u koloniji čime je kolonija poprimila i međunarodni karakter. U petrinjskoj koloniji stvarale su slikarice Erika Vegh i Katica Vertarics, a svoje gotove radove priložili su Kitti Bokronji, Zoltán Timár i predsjednik. Članovi sumartonske udruge priložili su i neke mađarske proizvode uz svoje umjetnine. Ponudili su sve sudionike s originalnim kolačem mađaricom, autohtonim vinom rosé i viljemovkom. Nastali radovi kolonije bit će uramljeni i postavljeni u Veteranskom centru Petrinje, koji će se uskoro otvoriti. Sudjelovanjem pomurskih umjetnika u

koloniji i djela će pomurskih slikara krasiti dom u Petrinji, a i suradnja će se nastaviti. Tijekom ljeta umjetnici iz Petrinje gostovat će u Sumartonu i stvarati vrijedne umjetnine koje će krasiti pomurske objekte.

Beta

Pomurski umjetnici pripremili su mađaricu

Proljetni hrvatski folklorni i gastronomski dan Cro-Fest

U organizaciji Saveza Hrvata u Mađarskoj u Dombovaru je 13. svibnja, istoga dana kad je u tom gradu održana i godišnja Skupština članstva te udruge, održan Proletni hrvatski folklorni i gastronomski dan „Cro-Fest“. Manifestacija se održala u neposrednoj blizini mjesta održavanja Skupštine, nasuprot sportskom centru „Szuhay“ u parku Sigeterdó. Popratni program dana toga dana u Dombovaru bio je susret Kluba „Alfa Romeo“. U parku Sigeterdó Hrvati su u svojim šatorima nudili jela i piće, a na postavljenoj pozornici nakon podneva i završetka godišnje Skupštine članstva Saveza Hrvata u Mađarskoj počeo se odvijati kulturni program. Redali su se izvođači: Podravski tamburaši, učenici pečuške Hrvatske škole „Miroslav Krleža“, martinački Ženski pjevački zbor „Korjeni“, pečuški Ženski pjevački zbor „August Šenoa“, bajski KUD „Bunjevačka zlatna grana“, barčanski KUD „Podravina“, glumac i pjevač Stipan Đurić, Tamburaški sastav „Misija ViT“. U programu dana bio je i posjet Željezničkom muzeju. U sklopu kulturnog programa glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga

bajskom KUD-u „Bunjevačka zlatna grana“ predao je prigodan poklon za obljetnicu rada. Kako je za Hrvatski glasnik izjavio predsjednik Hrvatske samouprave Dombovara Gábor Varga-Stadler, posebna je čast za Hrvate iz Dombovara što su mogli biti domaćini i Skupštini i programu u parku Sigeterdó. Grad je na čelu s gradonačelnikom Szilárdom Pintérom partner Hrvatskoj samoupravi Dombovara i s radošću se izišlo ususret Savezu Hrvata u Mađarskoj. Stadler-Varga je naglasio hrvatsku prošlost asimiliranih sela oko Dombovara prije Trianonskog ugovora kao i prošlost i samoga grada u kojem je rođen hrvatski ban Franjo Vlačić. Hrvatska samouprava Dombovara neguje spomen na Franju Vlačića, kojemu je podignut i spomenik, te brojnim aktivnostima radi na jačanju hrvatsko-mađarskih veza.

Dijelio se bajski perkelt, mišljenska sarma, šunka iz Podravine i grada Barča, langošice iz Potonje i Dombola, kolači iz Foka, vino Kovács – Harmat i još dosta toga.

Branka Pavić Blažetin

Bučur u Salanti – Markovo

U organizaciji Hrvatske samouprave Salante 30. travnja u mjesnom Domu kulture priređena je priredba pod nazivom „Bučur u Salanti“. Malen je bio salantski Dom kulture za sve koji su došli. U folklornom programu sudjelovali su brojni folklorasi, među njima velik broj djece koju su dopratili roditelji, bake i djedovi. Sve nazočne pozdravili su

predsjednik Hrvatske samouprave Salante Silvestar Balić i generalni konzul Drago Horvat. Nastupili su mališani salantskog dječjeg vrtića, mališani salantske osnovne škole, salantski KUD „Marica“ i pečuški KUD „Tanac“. Večernji bal svirao je mohački Orkestar „Planina“.

Branka Pavić Blažetin

ĐAKOVO – U organizaciji Zavoda HAZU Đakovo i Društva hrvatskih književnika (Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski) u đakovačkom Spomen-muzeju biskupa Strossmayera u Đakovu je 15. svibnja održan program posvećen Jurju Tordincu, hrvatskom pjesniku i svećeniku te tajniku biskupa Strossmayera (Đakovo 17. IV. 1813. – Đakovo 15. V. 1893.). Nakon polaganja vijenca na grob Jurja Tordinca na đakovačkom groblju program su uz pozdrave i uvodne riječi otvorili Pero Aračić, upravitelj Zavoda HAZU, i Mirko Ćurić, dopredsjednik Društva hrvatskih književnika, predsjednik Ogranka slavonsko-baranjsko-srijemskog. Potom je održan skup na kojem je sudjelovalo deset izlagača koji su govorili o životu i radu Jurja Tordinca. Među izlagačima bio je o Ivica Đurok sa Sveučilišta u Pečuhu, koji je izlagao na temu *Poveznice Pečuha i obitelji Tordinac*.

OSIJEK - U povodu 50. obljetnice prijateljstva gradova Pečuha i Osijeka u Kulturnom centru Osijek 15. svibnja otvorena je izložba fotografija članova Fotokluba „Mecsek“ iz Pečuha. Početak je to cijelog niza manifestacija kojima će se u oba grada proslaviti pola stoljeća od potpisivanja sporazuma o prijateljstvu. Riječ je o 65 fotografija 41 autora, člana Fotokluba „Mecsek“ iz Pečuha. Fotoklub Osijek je pak 9. svibnja u pečuškoj Kući civila u Galeriji „Rezső Halász“ otvorio svoju izložbu s 40 fotografija. I, kako naglašavaju, svaka ta grančica izgrađuje prijateljstvo i stvara potencijal za sljedećih 50 godina prijateljstva. Ovim izložbama počinje obilježavanje 50. obljetnice prijateljstva gradova Pečuha i Osijeka koje će se nastaviti mnoštvom kulturnih i umjetničkih manifestacija do kraja godine.